

Arne Jørgensen (red.): *Mennesker og begivenheder i Esbjergs historie*. 1949. (Jespersens boghandel).

I anledning af Esbjergs halvtredsårs jubilæum som købstad, nytårsdag 1949, udsendte »Foreningen til Esbjergs Forskønnelse« under redaktion af viceinspektør Arne Jørgensen den foreliggende bog. Den er sammensat af erindringer af kendte og ukendte esbjergensere, der har levet med i byens historie. Særlig nyt, der kan have interesse for andre end gamle Esbjergfolk, bringer den ikke. Der er dog grund til at fremhæve fhv. borgmester M. Mortensens erindringer fra næsten fyrre års medlemskab i byrådet. Han giver et levende, omend lidt upræcist billede af kommunalpolitikken i den lange udviklingsperiode, han har gjort med. Ud over dette afsnit har bogen næppe særlig interesse for en videre kreds, men nok for den, der føler sig knyttet til byen.

Vagn Dybdahl.

Aa. Rasch og P. P. Svestrup: *Asiatisk Kompagni i den florissante periode 1772—1792*. Udg. 1948 af Institutet for Historie og Samfundsøkonomi. (I kommission hos Gyldendal).

På grundlag af et omfattende arkivmateriale giver forfatterne en fremstilling af kompagniets anden oktrojperiode. A. K.s indre historie med brydninger mellem kompagni og kommercekollegium og mellem direktion og aktionæregennemgås, kompagniets handel på Indien og Kina og den private handel på Indien skildres, selve skibsfarten og forretningslivet i faktoriet i Kanton og i Kolonier og faktorer i Ostindien beskrives. I disse afsnit fremlægges meget værdifuldt, hidtil ukendt stof.

Mest betydningsfuld er afsnittene om kompagniets økonomi, der belyser handelens finansiering og udbytte; der fremlægges materiale til belysning af den asiatiske handels betydning for vekselkursen og kompagniets medvirken i den valutapolitik, regeringen førte. Tabeller over A. K.s handel gengives, men læseren gøres opmærksom på, at A. K.s betydning for landets handelsbalance ikke kan læses af dem, uden at forfatterne tager stilling til, om det ved hjælp af andre kilder end kompagniets arkiv vil være muligt at danne sig et skøn over, hvad A. K. betyder for handelsbalancen.

I slutningskapitlet hævdes, at A. K. har haft større betydning for samfundets samlede økonomi end nogen anden virksomhed, og at det til en vis grad havde internationale dimensioner, men dokumentationen herfor i bogen er vag; spørgsmålet om den asiatiske handels betydning for valutakursen lades ubesvaret, og kompagniets internationale position vurderes ikke. Det er bogens svaghed, at den ikke i større grad inddrager materiale fra andre steder end A. K.s arkiv, således at virksomheden kunne stilles i relation til den nationale og internationale handel. Bogens hovedresultat er fremlæggelse af materiale. Kender man A. K.s uhyre arkiv, er det dog forståeligt, at opgaven er begrænset som angivet. Det er værdifuldt, at dette materiale er fremlagt og kommenteret så vidt.

Kamma Struwe.

Hans Lund (red.): *Folkestyrets Mænd*. 1949. (Det danske Forlag).

I anledning af grundlovens hundredårsdag 5. juni 1949 har Det danske Forlag under redaktion af højskoleforstander Hans Lund udsendt en bog om »Folkestyrets Mænd«. Det har været hensigten at skildre det danske folkestyres